

Jeugdleven ...

Een opwekking voor jonge gelovigen, met David als voorbeeld

Jonge mensen hebben hun eigen vragen en staan ook voor eigentijdse problemen. Ze willen daarbij vaak wel geholpen worden en zoeken daarbij veelal een gesprek waarin zij hun problemen kunnen delen met ouderen. Maar alleen een belerende preek dient hen vaak niet. Meestal zoeken ze naar een oprecht woord, van hart tot hart. De 'gesprekspartner' dient zich ook in te kunnen leven in het probleem en moet ook de moeiten kunnen aanvoelen. Geen lange en mooi geformuleerde uitspraken, maar oprechtheid en begrip is waar jongeren naar zoeken.

Wat kunnen we in Gods Woord, ook in het Oude Testament, kostbare waarheden vinden die voor de jeugdigen, maar ook voor het latere leven, rijke lessen, kostbare schatten, bevatten!

Zo zien we ook in het leven van David, toen hij nog jong was, prachtige lessen, die we hierna willen overdenken: we kunnen veel leren van zijn liefde en toewijding aan zijn Heer en God, Die hij zo liefhad. Ook vertelt dit leven van David zo veel over hoe hij in nederigheid zijn God diende, maar ook op welke wijze God hem daarom ook juist in Zijn dienst kon gebruiken. Laten we samen vooraf 1 Samuël 16:14-23 biddend lezen en ons ook echt persoonlijk afvragen op welke wijze David in zijn leven voor ons een voorbeeld is.

'Zie, ik heb gezien een zoon van Isai, de Bethlehemiet, die spelen kan, en hij is een dapper held, en een krijgsman, en verstandig in zaken, en een schoon man, en de HEERE is met hem' (vs. 18).

De 'Geest des HEEREN' was van Saul geweken, en 'een boze geest van de HEERE' kwam over hem en maakte hem bang (1 Sam. 16:14). Goed begonnen had Saul later de gehoorzaamheid aan God opgezegd en als het oordeel van God kwam in hem nu een boze geest.

Sauls knechten merkten het op en gaven hun koning de raad een man te zoeken die voortdurend in zijn tegenwoordigheid zou zijn, opdat deze op de harp spelen kon en de boze geest van hem zou wijken. Saul luisterde naar deze raad en zei: 'Ziet mij toch uit naar een man die goed spelen kan' (vs. 17). Eén van zijn knechten antwoordde toen dat hij zo iemand gezien had. Ja, hij vestigde de aandacht van zijn koning en van zijn medeknechten op die persoon: een jonge man die verlichting kon brengen, omdat hij vele goede eigenschappen bij hem had opgemerkt.

Dit getuigenis gold David, die toen nog een jonge man was, maar die, hoe jong ook, aan anderen de indruk gaf van nederigheid en energie, bekwaamheid en godsvrucht, wijsheid en schoonheid voor God. We willen samen nadenken over de waarderende woorden die over de jonge David gesproken werden door een van de knechten van Saul en God bidden om genade iets van David over te nemen in ons gedrag en leven.

Nederigheid en energie

Hij is 'een zoon van Isai, de Bethlehemiet'. De bedoeling van deze aanduiding is zeker niet alleen geweest om Davids afkomst te noemen. Stellig is er ook de gedachte in gelegen, dat David uit nederigheid zichzelf zo noemde. Dit blijkt later, als Saul na de overwinning op Goliath aan hem vraagt wiens zoon hij was. David antwoordt dan: 'Ik ben een zoon van uw knecht Isai, de Bethlehemiet' (1 Sam. 17:58). Toen

Jonathan David zó hoorde spreken, zo eenvoudig, zo nederig, werd zijn ziel aan David verbonden en beminde hij hem als zichzelf.

David was een gehoorzame zoon van zijn vader, een jonge man die zijn vader eerde. De geschiedenis laat ons zien dat David trouw de schapen van zijn vader hoedde en weidde, dat hij met opoffering van eigen gemak en op gevaar van zijn leven waakte over het hem toevertrouwde goed.

De plaats waar Isaï woonde, was niet in aanzien. Micha heeft erover geprofeteerd, dat Bethlehem-Efratha klein was onder de duizenden van Juda. Bethlehem is nog altijd een kleine plaats. Nederig als Bethlehem was ook de jonge man wiens vader daar woonde. En David – hetgeen betekent: beminde – is in zijn hele leven geliefd geweest om zijn eenvoud en nederigheid. Dit is ook de reden dat hij een man naar Gods hart genoemd wordt. De nederige geeft God genade. Hij heeft hén lief die niets van zichzelf denken en zichzelf niet zoeken. Het is een grote zegen als jonge mannen gehoorzame, eenvoudige en nederige zonen zijn. Op hen valt de aandacht. Denk maar aan Jozef en Timotheüs. Dezen kan God gebruiken en verhoogt Hij, ook door middel van mensen.

‘Die spelen kan’. Misschien heeft de knecht van Saul zijn spelen op de harp wel beluisterd. Een feit is dat David wel spelen kón. Deze kennis is hem niet aangewaaid, hij heeft zich daarvoor moeten inspannen. Zijn beroep was schaapherder. Hoe gemakkelijk had hij zich daarmee tevreden kunnen stellen. Maar hij heeft, zich van harte wijgend aan zijn beroep, zijn vrije tijd niet nutteloos laten voorbijgaan. Zijn vele talenten heeft hij ontwikkeld, rustig wachtend op God, tot hij ze voor het hele volk kon besteden. Hij is op de een of andere manier in het bezit gekomen van een harp, heeft ontdekt dat hij gehoor en gave voor muziek had, en zich toen geoefend in het harpspel.

Hoe zullen de uren voor hem voorbij gevlogen zijn, toen hij, na volhardende inspanning, vele mooie liederen kon spelen. En hoe zal zijn hart verblijd zijn geweest dit talent te mogen gebruiken tot Gods eer! Want al jong had hij God lief, en op jonge leeftijd maakte hij gedichten die Gods trouwe zorg, Gods heerlijke natuur bezongen. Hij begeleidde gedicht en zang met het instrument, dat hij nu zo goed bespelen kon.

Is het niet merkwaardig dat deze ‘liefhebberij’ aanleiding werd dat hij met Saul in verbinding kwam? Hij was gezalfd tot koning, maar hij ging nederig naar zijn kudde terug, totdat God hem van de schaapskooi wegreep door het getuigenis over hem van een van Sauls knechten. Hij werd geroepen aan het hof te komen, waarna hij weer terug keerde tot de kudde om later een eerste plaats aan het hof in te nemen.

Muziek en zang hebben grote waarde. Ze oefenen op anderen, ook op ongelovigen, een grote invloed uit. Als we een muzikaal talent hebben, besteden we die dan jong tot Gods eer? Op Gods tijd zullen we dan mogelijk door God geroepen worden er in wijdere kring gebruik van te mogen maken tot zegen voor anderen. Maar er zijn ook vele andere goede dingen die we in onze vrije tijd kunnen leren. Inactief zijn is in ieder geval tot grote schade. Vele zaken kunnen, zonder dat we het erom doen, als we in onze vrije tijd ons erin bekwamen, soms opeens later in Gods koninkrijk gebruikt worden.

Bekwaamheid en godsvrucht

‘Hij is een dapper held’. David leerde in zijn vrije tijd spelen. Maar dit deed hem niet ontrouw zijn in zijn beroep. Hij heeft zich vertrouwd gemaakt met de herdersstaf en de herdersstok. Hij leerde ermee weiden en zijn kudde verdedigen. Er waren veel gevaren. De kudde was hem door zijn vader toevertrouwd. Zou

hij dan stil neerzitten zonder zijn uiterste best te doen om als een goede herder al zijn krachten te gebruiken, om zich te oefenen in alles wat bij zijn herderstaak hoorde?

We horen uit zijn eigen mond hoe hem dit van pas kwam: 'Uw knecht weidde de schapen van zijn vader, en er kwam een leeuw en een beer, en nam een schaap van de kudde weg. En ik ging uit hem na, en ik sloeg hem, en redde het uit zijn mond; toen hij tegen mij opstond, zo vatte ik hem bij zijn baard, en sloeg hem, en doodde hem. Uw knecht heeft zo de leeuw als de beer geslagen' (1 Sam. 17:34-36). Zijn nederigheid komt in het volgende vers uit omdat hij er aan toevoegt: 'De HEERE, Die mij van de hand van de leeuw gered heeft, en uit de hand van de beer'. Dit laatste gaf hem ook het volle vertrouwen dat zijn God hem ook de macht zou geven de vijand van het volk van Israël, die de slagorde van de levende God hoorde, te overwinnen.

We moeten met alle macht doen wat onze hand vindt om te doen: ons bekwamen in ons beroep, niet alleen doen wat ons opgedragen wordt, maar overwegen waarin we ons verder bekwamen kunnen, om bij voorkomende gelegenheden te worden gebruikt. Ook zij die misschien geen werk hebben, moeten niet 'doelloos, afwachtend' stil zitten, maar zich ontwikkelen in de mogelijkheden die bij hem of haar passen.

Hij is 'een krijgsman'. Het moet de knechten van Saul zijn opgevallen dat David zich ook tot de strijd oefende. Hoe veel-zijdig heeft hij zich ontwikkeld! Dat wil niet zeggen dat hij zwaard en boog heeft gebruikt, dat hij zich met een harnas bekleedde. Hij is zeker niet van plan geweest om strijder te worden. Maar hij heeft toch gedacht aan vijanden die misschien in Gods kracht verslagen moesten worden. En toen heeft hij het wapen ter hand genomen dat bij hem paste: de slinger. De slinger werd door herders gebruikt om de schapen te beschermen tegen wilde dieren. David leerde het slingeren.

Hoe uitstekend kwam deze kennis hem later van pas. Natuurlijk is het waar, wat David zelf heeft getuigd, dat God hem redde van de hand van de Filistijn, dat hij Goliath versloeg in de Naam van de HEERE der heerscharen, dat God de reus in zijn hand gaf. Maar het is evengoed waar, dat God mensen als Zijn instrumenten gebruikt en dat Hij die mensen roept die zichzelf ijverig en trouw met de hulp van de Heer hebben bekwaamd. David kon met de slinger omgaan: hij had door oefening zich grote bekwaamheid en kracht verworven om de steen goed te richten en krachtig te werpen. We lezen: 'Alzo overweldigde David de Filistijn met een slinger en met een steen' (1 Sam. 17:50).

God geeft aan iedereen een eigen bekwaamheid. Met een koperen helm en harnas kon David niet omgaan. Maar met wat hem lag, deed hij wat hij kon. Is dit voor iedereen geen goede les? Niet om macht of eer moeten we strijden, maar om de krachten te ontwikkelen en de gaven te besteden die God ons gaf. De wapens van de Christen zijn niet vleselijk. Maar zullen straks geen vijanden van God opstaan om het volk van de Heer, ook in onze tijd, aan te tasten en te schaden? Zijn we dan paraat? Als we ons oefenen in het tweesnijdend zwaard – dat is Gods Woord – dan zullen we dit straks tot aanval en verdediging kunnen gebruiken.

Timotheüs had de Schriften lief. Hij leerde ze van zijn moeder en grootmoeder. Maar wat we van onze ouders erven, daar moeten we moeite voor doen om het ook zelf te bezitten. En dat deed Timotheüs. Alles werd zijn persoonlijk eigendom. De broeders merkten het op, de apostel Paulus ook. De jonge Timotheüs werd meegenomen in de strijd, om straks aangemoedigd en onbevreesd te kunnen strijden als een goede soldaat van Christus.

Wijsheid en schoonheid voor God

Hij is 'verstandig in zaken' (1 Sam. 16:18). Uit het hele jeugd-leven van David blijkt hoe verstandig in zaken hij was. Hij overlegde en overwoog, net zoals Daniël en zijn vrienden, van wie wij lezen dat zij vernuftig waren in alle wijsheid, ervaren in wetenschap en kloek van verstand (Dan. 1:4).

Het blijkt al dadelijk bij zijn ontmoeting met Goliath. Als David merkt dat hij niet in Sauls wapenrusting kan gaan, kiest hij het wapen dat hij hanteren kan en overwint ermee. En als er getuigenis gegeven moet worden, ook later, spreekt hij verstandige taal. Intelligentie wordt vaak miskend, soms omdat er aanleiding toe gegeven wordt; maar als ze gepaard gaat met eenvoud, is ze tot veel nut. Dat was bij David het geval. Hoeveel jonge mensen zijn niet verstandig in zaken, niet nuchter in hun redeneringen. Ze kunnen van David leren. We moeten verstandig handelen, verstandig overleggen.

Hij is 'een schoon man'. De schoonheid van David was geen voordeel voor hem als een dappere held en strijder. Goliath tenminste spotte met die schoonheid. 'Hij was een jongeling, roodachtig, alsook schoon van aanzien' (1 Sam. 17:42). Hij zei als het ware: een mooie vrouw maar geen man. Hij vond hem er niet als een strijder uitzien. Toch wordt door Gods Geest ongeveer hetzelfde gezegd als Goliath zei, maar dan in ernst op een heel andere toon: 'Hij nu was roodachtig, alsook schoon van ogen en schoon van aanzien' (1 Sam. 16:12). David was, net zoals Mozes, schoon voor God (Hand. 7:20). De toevoeging 'schoon van ogen' maakt dit alles duidelijk. De ogen zijn de spiegel van de ziel. Davids ogen waren rein. Zelfs lelijke gezichten zijn mooi als de ogen mooi zijn.

Zoeken onze jonge mensen de schoonheid in het uiterlijke of in een goed geweten en een rein hart? Dat laatste maakt aantrekkelijk, hoe weinig aanlokkelijk het uiterlijk ook mag zijn. Aan ons uiterlijk kunnen we niets veranderen, wel aan ons innerlijk. Echte schoonheid straalt van ons uit, schoonheid van God, als ons leven uit God is en in gemeenschap met Hem.

Zijn we al tot de Heer Jezus gegaan met belijdenis van onze schuld en zonden, om door Hem, de Gekruisigde, te worden verzoend met God? Gaan we om met onze Heiland? Rusten we aan Zijn hart? Leren we van Hem? Is ons oog helder, eenvoudig?

'De HEERE is met hem'. Dit is het laatste wat Sauls knecht van David getuigt. Maar het is zeker niet het minste. Net zoals de mensen opmerkten bij Jozef dat God met hem was en alles liet lukken waar hij aan begon, zo zagen ze het ook bij David. Bij Saul merken we op dat God hem had verlaten, bij David dat de Heer met hem was. Er bestaat niets beters dan dat God met ons is. Al zouden duizenden broeders met ons zijn, Hij is meer! En Hij is het waard dat wij Hem eren, ons leven aan Hem wijden. Maar wil de Heer met ons zijn, dan moeten wij Hem nederig volgen.

Onze jongeren staan aan het begin van het leven, ze zijn in hun jongelingskracht, in hun leertijd. Als straks anderen heengaan, dan moeten zij hun plaats kunnen innemen. Het is te laat als zij zich dan pas aan God gaan wijden. Van tevoren moet hun goede gezindheid zijn gebleken, zodat over hen een goed getuigenis kan worden gegeven en aan hen vertrouwen geschonken kan worden. Wat is het een zegen, als het jeugdleven het kenmerk draagt van ware godsvrucht, zodat verschillende daden door anderen in ons worden gezien en op ons de aandacht wordt gevestigd, wanneer er voor het een of ander werk voor de Heer krachten nodig zijn en worden gezocht.

God was met Hem

Davids jeugd blonk uit door nederigheid en energie, bekwaamheid en godsvrucht, wijsheid en schoonheid voor God. Hij was aangenaam in de ogen van God en de mensen. Toch was ook hij niet volmaakt. Bij alle

mannen Gods vinden we fouten, ook in hun latere jaren. Daarom is het zo goed dat de Bijbel ons de Heer Jezus laat zien, Die als Kind, als Jongere, als Man, in alle opzichten dacht en deed wat Hij doen moest, Die, hoewel Hij in alles, net als wij, verzocht werd, toch in alles trouw was en bleef. Hij wil, zeker ook voor de jongeren, de Leidsman zijn.

We waarderen Davids jeugdleven. Maar ver erbovenuit gaat het jeugdleven van de grote Zoon van David. Onze beschrijving over het jeugdleven van David zou niet af zijn als we niet op de Heer Jezus wezen. Het hoogste zou ontbreken: de waardering en navolging van Hem, Die terecht genoemd wordt de goede, de grote en de overste Herder. De Heer Jezus was de volmaakte Mens. De Heer Jezus was de volmaakte Herder. Alles wat in de zaligsprekingen in de Bergrede wordt genoemd als voorwaarde om echt gelukkig te zijn, werd volkomen in Hem Zelf ge-openbaard en gezien: nederigheid, droefheid over de zonde, zachtmoedigheid, gerechtigheid, barmhartigheid, reinheid, vre-delievendheid, niet dreigen maar lijden. En alles wat van David en van Sauls knechten werd gezegd, vinden we volkomen bewaarheid en tentoongespreid in de Heer Jezus Christus.

De Heer Jezus Christus was de ware David. Hij was nederig van hart, nooit zocht Hij Zichzelf of Zijn eer. Heeft er ooit een mens gesproken zoals Hij? Hij wees op de schoonheid van de bloemen, op de vogels, Hij trok de aandacht van alle mensen, ook die van de kinderen, door Zijn liefde tot de natuur en voor de mensen. Hij kon zeggen: 'Ik heb voor u op de fluit gespeeld' (verg. Luk. 7:32).

Hij was een dappere Held, onvermoeibaar werkte Hij dag en nacht verder, ondanks alle tegenstand van Zijn vijanden, en nam het op voor de verdrukten, de armen, de ellendigen en de zwakken. Zijn mond was als een scherp zwaard, Zijn pijlkoker was met scherpe pijlen gevuld. Nooit vluchtte Hij. Ook niet in Gethsémané. En aan het kruis versloeg Hij de grootste vijand met zijn eigen zwaard. Hij die de macht van de dood had, deed Hij door de dood teniet.

Hoe wijs was Hij in alles wat Hij sprak! Hoe verstandig in Zijn antwoorden en raadgevingen, in alles wat Hij liet en deed. Hij was schoner dan de mensenkinderen: genade was uitgestort op Zijn lippen. Zijn innerlijke schoonheid straalde door alles heen, in alles uit. En: God was met Hem. Van Hem heeft de apostel Petrus gezegd, dat God Hem gezalfd heeft met de Heilige Geest en met kracht, en dat Hij het land doorging, goedgeoede, genezende allen die door de duivel overweldigd waren, omdat God met Hem was (Hand. 10:38). Hij was de Immanuël: God met ons. God was met Hem en Hij was met ons.

Op deze volmaakte Meester mogen en moeten we onafgebroken ons oog richten. Hij is de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis. 'Maar wij zien Jezus... met heerlijkheid en eer ge-kroond' (Hebr. 2:9), Hem Die voor ons de zoendood smaakte. Wij hebben Hem als het Voorwerp van ons geloof en kiezen Hem als ons Voorbeeld. In Hem zoeken wij vol vertrouwen onze kracht. Naar Hem strekken we onze beide handen uit, opdat Hij ze vasthoudt en ons leiden zal van stap tot stap.

Alleen kunnen we de weg niet vinden, niet gaan. We moeten van alle andere dingen afzien en zien op de overste Leidsman en Voleinder van het geloof. Dan alléén kunnen wij, net als Hij, de tegensprekingen van de mensen verdragen en met moed verder gaan om de vreugde die ons is voorgesteld. Laten we toch Hem ons hart geven, ook in onze jeugd en ons hele leven stellen in Zijn dienst, tot eer en verheerlijking van Zijn heerlijke Naam!